

Egyetértés

POLITIKAI NAPILAP

DEBRECZEN, 1921

III. ÉVFOLYAM, 16. SZÁM.

PÉNTEK, JANUÁR 21

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egy hónapra 50' — K Félévre. . 220' — K
Negyedévre 110' — K Egész évre 440' K

EGYES SZÁM ÁRA 2 KORONA.
Kapható az összes dohánytözsdekben és
az utcai árusítóknál

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ferencz József-ut 26., I. em. (passage)
a városi bérházban.

A komló

mindenbe kapaszkodó növény, megkeseríti az édes sört, de tartóssá is teszi. A kálvinizmus kertjének is vannak ilyen komlói, kik keserűséget csepegtetnek a krisztusi szeretet tiszta italába. Am ezzel csak azt érik el, hogy tartósabbá váljék az együttérzők gyülekezete.

Az új irány egyik debreczeni szócsöve, aki a korteskedés és hajdúföld-mivelés körül bokros érdemekkel dicsekedhetik, megátadta a debreczeni Kálvinisták Templomegyesülete vezetőségét egy pesti lapban elhelyezett interjúban. Azt állította róluk, hogy destruktív célokat szolgálnak s Kálvin nevével csak szabaddóműves egyesülésüket fedezik. A debreczeni ősi családok sarjai megdöbbenve néznek fel egy hiten levő társukra, aki saját véreit rágalmazza el... A Templomegyesület vezetői közt ott van Degenfeld gróf, Tisza István nagybátyja. Ő rá vonatkozik a destruktív jelző... vagy talán Szomjas Gusztáv főispánra, akit lapjában egyre dicser a támadó... Vagy Balogh István, a legtiszteltebb és legbecsültebb gazdanevek egyike? Vagy dr. Magoss Györgyre célozott? Tudvalevő, hogy 15 év óta be se tette lábát a páholyba. Vagy az fáj, hogy a katolicizmus nagyszerű harci és vallási szervezetei, a kongregációk, missziótársulatok, népszövetségek, oltár s más egyesületeken kívül a kálvinista Róma fiai is merik testületben összetartva ápolni vallásukat, melyhez gályarabok, magyar gályarabok és magyar vértanúk szent emléke fűzi őket? Hagyjuk meg neki csorba csakányát, melylyel saját egyháza falait döngeti, visszhang nem felel meg a gyöngye ütésre...

A komló kapaszkodó, felfutó növény, keserűvé teszi az édes sört, de annál tartósabb lesz tőle...

A tőzsde.

Budapest, január 19.
A valuta-piac zárata a következő volt: Napoleon 1850—1880, angol font 2200—2250, leva 7-20—7-40, dollár 560—585, francia frank 36-75—37-25, márka 9-35—9-55, lira 20-50—21-00, Romanow-rubel 255—270, lei 7-35—7-55, sokol 7-10—7-30, korona dinár 15-30—15-80, frankdinár 15-30—15-80, lengyel márka 0-68—0-72, svájci frank 99-00—99-40, osztrák korona 0-76—0-80.

A zürichi deviza-piac. A zürichi deviza-piacon a jan. 19-iki zárlat a következő volt: Berlin 10-55, Newyork 6-39, Hollandia 212-00, London 24-01, Páris 41-60, Milano 22-75, Prága 8-40. Budapest 1-10, Bukarest 8-25, Varsó 0-65, Wien 1-25, osztrák bélyegzett 0-90, Zágráb 4-00.

Debreczeni küldöttség a miniszterelnöknél a kolozsvári egyetem idehelyezése érdekében

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Budapest, január 20. Teleky Pál gróf miniszterelnök tegnap fogadta Debreczen város nagy küldöttségét, amely a pozsonyi és kolozsvári egyetemek idehelyezése érdekében járult a miniszterelnök elé. — A küldöttséget Degenfeld József gróf vezette, aki egyúttal a küldöttség szónoka is volt.

A miniszter válaszában Debreczen város társadalmának ezt a lépését a testvér egyetemekkel szemben rendkívül szépnek és

hazafiasnak mondotta, de a megoldást illetőleg kifejtette, hogy nem osztja a kérelmezők felfogását, mert az egyetemeket nem szabad tömöríteni és a hontalanná vált egyetemeket nem szabad egyetemi városokban elhelyezni, de igéri, hogy a dolgot a legkomolyabb megfontolás tárgyává fogja tenni. Neki, mint egyetemi tanárnak ez az álláspontja, azonban nem fogja mindenáron érvényesíteni, hanem ha kell, meg fog hajolni az ellenérvek előtt.

Meghalt Tisza István gróf gyilkosa.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Budapest, január 20. A helyőrségi kórházban meghalt Dobó István, annak a gyilkos társaságnak egyik tagja, amely Tisza István grófot lelőtte. Dobó Istvánt tudvalevően halálra ítélték, de a börtönben tüdővész kapott, amely most végzett vele.

Apponyi Albert gróf előadást tart a genfi egyetemen.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Genf, január 20. Apponyi Albert gróf a genfi egyetemen e hó 24-én előadást tart Magyarország szerepéről Kelet-Európa ujjaalakításában.

Andrássy Gyula gróf Miskolczon fog zászlót bontani.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Budapest, január 20. Az új párt programját illetőleg Andrássy Gyula gróf a következő kijelentést tette:

— Az új párt programját kerületemben, Miskolczon fogom kifejteni. Hogy nem mindjárt Miskolczra gondoltam, annak oka az, hogy Miskolczot nem tartom egészen alkalmasnak, de még is valószínű, hogy ott lesz a zászlóbontás, mert készülök oda. A dologról 10—14 nap múlva lehet szó.

Budapest, január 20. Az Andrássy Gyula gróffal való együttműködésről ma esti pártértekezletén határoz a keresztény szocialista párt. Előre látható, hogy a párt túlnyomó többsége az együttműködés mellett fog állást foglalni és ehhez a döntéshez a vidéken tartózkodó keresztény szocialista képviselők egy kisebb értekezleten fognak hozzájárulni. Az értekezleten szóhoz jut a szabad király választó ellenvélemény is. A párt többsége a király kérdés kiélezését nem helyesli. Az Andrássy által kifejtett keresztény és nemzeti alapra való helyezkedést nagy nyereségnek tartják.

Az új párt programja, amelyet Andrássy készített, meglehetősen terjedelmes. A program keresztény és nemzeti alapon áll és a zsidókérdés megoldására konkrét intézkedéseket tartalmaz. A programban fel vannak sorolva azok a kardinális intézkedések, amelyek a jogbiztonság fenntartására, a mérséklet biztosítására és az egyéni akciók távoltartására irányulnak. A program gerincét a gazdasági és szociális kérdések megoldására irányuló pontok teszik.

Azokiban a körökben, ahol a programot jól ismerik, tévesnek mondják az olyan beállítást, mintha a program szélső legitimista irányu lenne. Sőt a királykérdést nem akarják előérbe tölteni, mert ennek a kérdésnek napirendre tűzése nem opportunus. Sőt olyanok is helyet foglalnak az új pártban, kik nem vallják magukat legitimistáknak. A párt a törvényes keretek alapján áll, a jelen kormányzat fenntartását kívánja és a kormánnyal szemben az ellenőrző szerepet akarja vállalni.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA

A „Kálvinista Templomegyesület” ének- és zene-délutánja.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

A Kálvinista Templomegyesület ének- és zene-szakosztálya f. hó 22-én, azaz szombaton este 5 órai kezdettel a Kossuth-utcai templomban ének- és zenedélután rendez.

E zenedélután tárgya lesz új énekeskönyvünk (zsoltárunk) új énekeinek, dallamainak bemutatása.

Beszédet tart dr. Révész Imre lelkész az új énekeskönyv jogszolgáltatásáról, értékéről és hasznáról. Majd egyenként tárgyalni fogja az új énekeket és mindegyik ének ismertetése után fel fog hangzani a tárgyalt ének dallama.

Ez új énekeket orgona kísérettel énekelni fogja Szabó Lajos, a Kossuth-utcai templom kántora.

Ez ének- és zenedélután — tekintettel a bemutatásra kerülő énekek számára — meg fog ismételtetni és így sorozatos előadás lesz. A következő ének- és zenedélután idejét kellő időben tudatni fogjuk a hívekkel.

Az ének- és zenedélutánokra belépő-díj nincs. Önkéntes adományok a „Kálvinista Templomegyesület” alapja javára fordíthatnak.

Babarczy Jenő báró szabadlábán.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Budapest, január 20. Babarczy Jenő bárót, aki a Britanniások ügyében mindaddig vizsgálati fogóságban volt, a vizsgáló bíró szabadlábára helyezte, mert a vizsgálat terhelő körülményeket nem derített ki.

Holttestek az erdőben.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Budapest, január 20. A budaörsi csendőrség jelentést tett a főkapitányságnak, hogy a budaörsi kiserdőben egy meggyilkolt aszszony és egy nyolc éves kisleány holttestét találták elásva. A rendőrség a gyilkosság ügyében megindította a nyomozást.

Csonka-Magyarország — nem országi Egész-Magyarország — mennyország!

◆ SZÍNHÁZ ◆

Rendbehozzuk a Foltényiék síremlékét.

Ujabb adományok.

Az Egyetértés, mint ismeretes, mozgalmat indított avégből, hogy egy régi érdemes debreczeni síremlék: a Foltényiék síremlékét rendbe hozzassuk. Megváltunk győződve arról, hogy Debreczen közönsége támogatni fogja ezt a kegyeletes törekvést. És ebben a föltevésünkben most sem csalódtunk.

Tegnap ismét újabb adományokat kaptunk. És pedig a következőket:

Az Egyetértés tekintetes Szerkesztőségének.

Debreczen.

Foltényi Vilmos színművész és a Debreczeni Casinó volt felügyelője síremlékének helyreállítása céljából megindított gyűjtéshez való hozzájárulásként van szerencsém 500, azaz ötszázkoronát, mint a Casinó adományát — mellékelve küldeni.

Tisztelettel:

Dr. Petzkó Ernő,
a Casinó igazgatója.

Ugyancsak szives hangu levelet kaptunk Márk Endre udv. tan.-tól, a tiszántúli ref. egyházkerület és a debreczeni ref. kollégium ügyésztől, amely így szól:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A boldog emlékezetű Foltényi-pár síremlékének rendbehozásához feleséggel együtt 200 koronát küldünk. Méltó tássek ezt eddigi szép eredményü gyűjtéséhez elfogadni.

Kiváló tisztelettel:

Debreczen, 1921. jan. 19.

Márk Endre.

Dr. Kardoss Samu író és ügyvéd szintén hozzájárul ehhez az akcióhoz.

„Engedje meg a tek. Szerkesztő ur — írja —, hogy ezekhez a költségekhez én, aki ifjú koromban a derék művész-párt személyesen ismertem és szintizta magyar művészetükben sokszor gyönyörködtem — ezekhez a költségekhez — a magam részéről szerény 50 (ötven) koronával hozzájáruljak.“

Az Egyetértés szerkesztősége most már rövidesen megalakít egy szűkebbkörű bizottságot, amely a síremlék rendbehozatalát keresztül vigye.

Ma, pénteken jelenik meg a Színházi Figaró új száma Kónya Gizi gyönyörű képével s szenzációs tartalommal.

„Meteor“ vasárnap Arany-pille III. rész. Jegyelővétel szombaton d. e. 10 órától.

Pénteken B) bérletben a Cigányszerelem megy.

Porzolt Kálmán „Szinésznő“ című sorstragédiáját mutatja be az Uránia 5 és 7 órákor.

LEGSZEBB KALAPOK
FRANK EDÉNÉL.

Orbók Attila vígjátéka a Vígsházban. Páratlan érdekes műsora lesz szombaton és vasárnap a Vígsházban. A változatos, tarka számok között szerepel dr. Orbók Attila nemzetgyűlési képviselőnek kis bohózatát mutatják be a Vígsház művészei. A szellemes színpadi tréfa címe: „Visoki uram szerencséje“. A pompás darab szombaton este

fél 7 órákor, ugyiszintén vasárnap délután 3 órákor és este fél 7 órákor fog színrekerülni.

Az uszó börlőn. Amerikai történet 6 felvonásban. Szenzációs kalandok. Főszereplő Egede Nissen. Előadók az Apollóban 5 és 7 órákor. — Jegyelővétel.

Bijapuri párdúc. Kalandor történet 5 felvonásban. Harry Liedtke főszereplésével. Bemutatja ma, pénteken az Arany Bika-mozi 5 és 7 órákor.

Aknamunka a Kálvinisták Templomegyesülete ellen.

Nyugodt tárgyilagossággal, de az igazság el nem tiporható erejének tudatában visszük Debreczen egész közvéleménye elé azt az alattomos és vakmerőségében határtalan aknamunkát, amelyet éppen Debreczenben a Kálvinisták Templomegyesülete ellen, már úgy látszott, teljesen zabolázhatatlan erőszakoskodásokkal, rágalmozásokkal folytatnak. A Kálvinisták Templomegyesülete megalakult Debreczenben, mert Debreczen kálvinista társadalma szükségét érezte annak, hogy végre tömörüljön, mintahogy azt más, szintén tiszteletreméltó vallásfelekezet hitbuzgó hívei is megtették.

Soha az ő működésüket e város közönsége semmiképpen nem érintette, sőt igenis támogatta, segítette. Emlékeztetek sokak előtt még az ugynevezett vig-esték sorozata, amelyen kálvinisták is szeretettel, áldozatkészséggel vettek részt. Nos, akkor a kálvinista társadalomnak is megvan a joga, maga iránt pedig kötelessége is, hogy szintén intenzíven ápolja a maga egyházi, társadalmi és kulturális életét, de megkívánhatja, hogy viszont ebben a senkit sem bántó törekvésében minden oldalról respektálják, sőt még azt is, hogy támogassák.

Feltenni sem mertük volna, hogy ez ne így történjék, ám az események mást mutatnak. A Kálvinista Templomegyesület — bizonyos, ma még sötétben bujkáló irányból — tervszerűen támadni kezdtek s ez a hajszá most már odáig vetemedett, hogy politikai manőverek rendezésével rágalmozták meg a rendőrség előtt, amelynek egyes szervei úgy látszik nem képesek a befolyásolás alól felszabadítani magukat s a közérdek igen nagy sérelmére teljesen az egyoldalú tendenciózus mesterkedések karjaiba dőltek. Lehetetlen dajkaméseket, mint „feltétlenül megbízható forrásokat“ fogadnak el, nem tudnak a tárgyilagosságnak arra a magaslatára emelkedni, amelyen pedig feltétlenül és megközelíthetetlenül állaniok kellene.

Szerencsére azonban a végső fórum az utolsó pillanatokban mégis gátat vetett annak, hogy az alaptalan és tendenciózus besugások érvényesülhessenek.

A Kálvinisták Templomegyesülete, amelynek alapszabályait még a múlt év őszén felterjesztették a belügyminiszterhez, de az egyesülettől kívül álló okok miatt még 40 nap után sem nyert ez ideig jóváhagyást, teljes jóhiszeműséggel és a legnagyobb ambícióval megcsinálta a maga nagyszabású programját. Az egyesület munkásságát közvetlenül eddig nem akadályozták meg, azonban, amikor a tisztán vallásos jellegű történelmi délután megtartásának engedélyezését kérte

a rendőrségtől, az az alábbi határozatot kapta:

1691. rk. 1921.

A Kálvinisták Templomegyesülete kérvénye hangverseny iránt.

Végzés.

A Kálvinisták Templomegyesülete f. évi január hó 19-én a Kollégium kistanácsstermében megtartani szándékolt hangversenyre vonatkozó bejelentését tudomásul nem veszem és annak megtartását nem engedélyezem, mivel bejelentő egyesület miniszterileg jóváhagyott alapszabályokkal nem bír, enélkül pedig az alakuló-gyűlésen kívül más gyűlést vagy hangversenyt nem tarthat.

Fentírottak betartásának ellenőrzésével Szabó Gyula rendőrkapitányt bízom meg, jelentését bevérom.

Miről Szabó Gyula rendőrkapitány a kérvény kiadásával, bejelentő pedig azzal értesítettik, hogy jelen végzés ellen annak kézbesítésétől számított 15 napon belül a kerületi főkapitányságnál felebezéssel élhet.

Debreczen, 1921 január 18.

(P. H.)

Olvashatatlan aláírás,
rendőrtanácsos.

Ilyen előzmények után tegnap délelőtt dr. Márffy Károly, a Vígsház igazgatója, aki színházában, mint akadálytalanul annyi más jöteknycéira, a Kálvinisták Templomegyesülete javára, egy vig-délután hirdetett csütörtök délutánra, az első foku rendőrhatalóságtól az alábbi végzést kapta:

1831—rk. 1921.

Tárgy: Dr. Márffy Károly Vígsház igazgató a Kálvinista Templom Egyesület javára folyó hó 20-án, a Vígsházban kabaré előadás engedélyezését kéri.

Véghatározat.

A rendőrhatalóság a kérelmet a 64,576—1901. B. M. számú körrendelet 6. §-a alapján elutasítja és az előadás megtartását az u. e. rendelet 13. §-a, illetőleg az 1879. évi 40. t.-c. 76. §-ában megállapított büntetés és esetleges egyéb jogkövetkezmények terhe mellett megtiltja.

Megokolás.

A kérelem elutasítandó volt, mert dr. Márffy Károly a már korábban nyert engedélytől több ízben eltért anélkül, hogy erre a rendőrhatalóságtól előzetes engedélyt kapott volna. A jelen kérelmet is csak a rendőrhatalóság felhívása folytán adta be, holott az „Egyetértés“ című napilap f. hó 20-iki számából kitetszőleg az engedélytől ismét eltért, amennyiben a szándékolt előadásou szereplők túlnyomó részben nem engedélyes társulatának tagjai s ezért a már kiadott engedély is a hivatkozott körrendelet alapján visszavonható lett volna.

Az engedély megtagadandó volt azért is, mert

a rendőrhatalóság bizalmas a ton, de feltétlenül megbízható forrásból, értesült, hogy az előadás során a jelenlegi politikai irányzat ellen politikai tüntetés készül

azzal kapcsolatban, hogy az újabban Debreczen iránt fokozott érdeklődést mutató Orbók Attila nemzetgyűlési képviselőnek egy művét adták elő s ennek nyomán

nevezett képviselő előzetes tüntetések készítése folytán az egybegyűlt közönséghez beszédet intézne.

Mint hogy pedig ezzel az előadás a közrendre és a köznyugalomra veszélyessé válik, a hivatkozott körrendelet 12. §-ának rendelkezései figyelembe voltak veendőek.

A bizalmas és feltétlenül megbízható értesülés

tárgyi bizonyítékul tekinthető a helybeli „Egyetértés“ című lap január hó 19-iki számában megjelent „Ostrom a Vígsház ellen“ című cikk végső bekezdése, amely teljesen szokatlan és dült betűkkel arra hívja fel a közönséget, hogy a „megfelelő helyekről mielőbb gondoskodjék.“

A fentebbi tilalom betartásáért dr. Márffy Károly személyében felelős, a tilalom betartásának ellenőrzésével Vass János rendőrfogalmazó urat bízom meg.

Ezen véghatározatról értesítést nyerek:

1. Dr. Márffy Károly kérvényező debreczeni lakos azzal, hogy a kézbesítéstől számított 15 nap alatt birtokon kívüli felebezéssel élhet.

2. Vass János rendőrfogalmazó.
Debreczen, 1921 január 20.

Sági s. k.

rendőrtanácsos.

E végzés indoklása most már minden elfogulatlan embernek — tartozzék bármely felekezethez — felnyithatja a szemét. Itt a rendőrség egyik szervénél tendenciózus besugások történtek, amelyekbe belevonták teljesen alaptalanul dr. Orbók Attila nemzetgyűlési képviselő nevét és átlátszóan naiv rosszhiszeműséggel még az Egyetértést is olyan imputációval, a mely még dajkamésének sem válnék be, nem hogy „tárgyi bizonyítékok“-nak.

Dr. Márffy Károly szinigazgató azonnal megfelebbezte a ránevez sérelmes határozatot dr. Ghiczzy Tihamér kerületi főkapitányhoz, aki azt haladéktalanul hatályon kívül is helyezte.

A déli órákban dr. Szatai Ferenc, az Egyetértés szerkesztője megjelent dr. Ghiczzy Tihamér kerületi főkapitánynál, aki előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Miután tudomásomra jutott, hogy az elsőfoku rendőrhatalóság dr. Márffy Károly szinigazgató ur előadása ellen hozott elutasító végzésébe belevonta dr. Orbók Attila nemzetgyűlési képviselő urat és az Egyetértést is: kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy dr. Orbók Attila nemzetgyűlési képviselő ur, akinek egész ittléte alatt szerencsém volt társaságában lenni, szerdán délelőtt inuen elutasított, mint azt az Egyetértés közölte is, jelenleg nincs is Debreczenben, nem is vehet részt az említett előadáson s minden neki imputált szándéktól a legtávolabb áll. Ugy szintén maga az Egyetértés is és a közleményekkel kapcsolatos feltevések csak erőszakos fantázia szüleményei lehetnek.

Dr. Ghiczzy Tihamér kerületi főkapitány ur volt szives ezt tudomásul venni.

Meggyőződésünk az — és ezt nyomatékosan is hangsúlyozzuk — hogy ettől az aknamunkától bizonyára távol áll bármelyik vallásfelekezet komoly tényezője s itt tulajdonképen közös érdekről van szó.

Véget kell vetni egy sugdolózó klikk alattomos hadjáratának, amely nem kiméli a legneme-ebb célokat sem s amely mindenkit és mindent tendenciózus rosszhiszeműséggel befeketíteni, sárral megdobálni akar. megfáradja még a közhatóságok tekintélyét is azzal, hogy félrevezetésekkel „feltétlenül megbízható forrás“-nak adják ki magukat.

Tovább ezt eltűnni már nem lehet!

Kommunista és zsidóüldözés.

Írta: Dr. Magoss György.

(Folytatás.)

Amennyire én ismerem a zsidók történetét, különösen pedig a Vespasianus és fia Titus által ellenük folytatott és Zsidóország végpusztulását és a zsidóknak az egész világon elszóródását eredményező háborúban viselt dolgaikat, azt állítom, hogy a zsidó nem volt gyáva, hanem inkább fegyverforgató, harcias nép volt. Ne gondoljuk azt se, hogy az alatt a 40 esztendő alatt, amit a zsidók papi irók szerint a pusztában való bujdosással töltöttek, mannával és sáskával éltek. Szó sincs róla. Szerezték azok maguknak egyebet is szerzeszét barangolva, rajtaítve hol egyik, hol a másik néptörzsről s kirabolva azt. Azután a Jordán vidékén való elhelyezkedés sem olyan egy-kettőre történt ám meg s Jérikó falai nem a trombita hangtól omoltak le, mint ahogy a bibliában írva vagyon, hanem ez az elhelyezkedés évszázados harcoknak, csetepatéknak az eredménye volt. Mózes halálától (1295 Kr. e.) jóval több mint 200 esztendő telt el addig, amikor Dávid király jogára alatt egyesítette a megmaradt törzseket s megalapította az egységes zsidó királyságot. S ennek a 200 évek nagyobb része honfoglalási harcokban telt el. De ha mással nem volt már baja, ölte, gyilkolta egymást ez a nép. Jeruzsálemnek Titus által vezetett ostroma alatt pláne annyi vitetést, vakmerőséget és halálmegvetést tanusítottak, hogy méltán párhuzamba lehet állítani ezt a viselkedésüket Clio által a heroizmusról, az önfeláldozásról feljegyzett példákkal. Hiszen még Tacitus is, akiről pedig tudjuk, hogy épen nem rokonszenvezett velük, azt írja róluk, hogy a harcban elesettek lelkét örök életének tartják s innen van, hogy a halált megvetik.

Tény azonban, hogy ezt ma a legjobb akarattal sem lehetne róluk megírni, mert ez a férfias bátorság az azóta lefolyt kétezrednyi év alatt jellemükből eltűnt.

De legsűrűbben hallhatni nálunk a panaszt és kifogást a zsidóság ellen amiatt, hogy a pénz- és árukereskedelmet és a nagyipart majdnem teljesen kisajátította a maga számára s ezzel nemcsak a nemzeti jövedelemnek, hanem a nemzeti vagyonnak aránytalanul nagy részét is. Ez kétségtelenül így is van.

Ezt az eredményt azonban épen nem tudom a zsidóság bűnének minősíteni, sőt inkább a mi sajátos viszonyaink és fajunk gazdasági konzervativizmusának szükségszerű következményét látom benne. Mi nomád, később földművelő nép voltunk s nagy általánosságban az vagyunk ma is. Ugyan mit szólnak volna ahhoz még csak 100 esztendővel is ez előtt, ha egy vidéki birtokos nemes a fiát bank, kereskedő vagy ipari pályára nevelte volna? Többet mondok: mit szólnának ehhez még ma is? Egyetlen ága a kereskedésnek képezett kivételt, amit a XV., XVI. és még a XVII-ik században sem tartott a magyar nemes magához méltatlannak. Ez a marhával való kereskedés, a **tőzsérség** volt. Még Bethlen Gábor

erdélyi fejedelemnek sem derogált, hogy az ország első tőzsérségének hívták. Hja! Sok pénzt nyeltek el a szabadságharc és az iskolák. Igaz, hogy a magyar nemes urak főképp a saját birtokaikon nevelt gulyákat hajtották a bécsi s tovább a németországi vásárookra, de vitték ki a másoktól összevásárolt marhát is. Amig végre a bécsi udvar megirigyelte a magyaroknak ezen az uton szerzett tekintélyes jövedelmét, s 1651-ben III. Ferdinánd az egész marhakereskedést osztrák monopóliummá tette. Ezzel bucsút vett a magyar nemes a kereskedelemnek ettől az egy ágától is és a kereskedés, iparüzés egészen idegen foglalkozás lett számára. A kereskedőt, még ha véletlenül magyar volt is, görögnek nevezték, mint ahogy a görögök, örmények tényleg majdnem monopóliázták is nálunk a kereskedelmet egész a múlt század közepéig. A nagyobb alföldi helységekben, ha elhalt, vagy ha elköltözött a kereskedő, az előjáróság kiküldöttek utján keresett a falunak „görögöt”. No hát ezt a századokon át folytatott és foglalkozásunk mellett a pénz- és áruval való kereskedés iránt bennünk kifejlődött lekicsinylést, majdnem ellenszenvet nem lehet a fajunkból egyik napról a másikra kiirtani, s az ezen foglalkozásra való hajlamot, érzéket, tudást a helyére beplántálni. Az ősiség eltörlésével a nyugateurópai államok gazdasági rendszerébe való beilleszkedés a magyarságot készületlenül találta. Emberek kellett, akik értenek a kereskedéshez, a céhszervezet kereteiből kinőtt nagyipari üzemek létesítéséhez s folytatásához s főleg az ezekhez szükséges hitelműveletek lebonyolításához. Mindez a képesség a zsidóknál volt meg. S az egyenjogúsítás megtörténtevel ezek mohón el is foglalták a rendelkezésükre álló szabad helyeket. Igaz, hogy ez uton alig egy félszázad alatt magukhoz kapartották a nemzeti vagyon tekintélyes részét s ezzel nem csak gazdasági, hanem általában közéletünk vezetésében is tulajdonságos befolyást biztosítottak maguknak, de ha igazságosak akarunk lenni, el kell ismernünk, hogy a nemzet anyagi erejének növelésében ugyanakkor érdemes munkát végeztek. Sőt a magyarosítás terén is tagadhatatlanul sikeres működést fejtettek ki.

Elismerem, hogy történetek hibák a nagy liberális lázban, ami a kiegyezés után vezető köreinket általában meglepte; elismerem, hogy nem lett volna szabad a zsidók felszabadításával a kamatot is szabaddá tenni s ezzel az évszázados tutela alól (ősiség) ugyan azidőtájtban felszabadult, éheltetlen magyar birtokos osztályt kész prédául dobni oda a zsidóság évszázados vagyonéhségének, de hát ezen már túl vagyunk, ezt vissza nem csinálhatjuk. Történetek már ennél még végtesebb hibák is a liberálisizmus igérete alatt. Gondoljunk csak a nemzeti egyházak törvényhozási létesítésére!

De visszatérve ismétlem, hogy nem bűne az a zsidóságnak, hogy a banküzletet, a kereskedést és a

nagyipart Magyarországon jórészt a kezébe vette s a kezében tartja hanem gazdasági életünk sajátos fejlődési irányának szükségszerű folyamánya. A keresztyén magyarságban még ma sincsen meg az ezekhez szükséges hajlam, érzék és tudás. Ugy hogy, ha a zsidóknak nem volna, keresztyén és szerződettünk kellene, de különösen kellett volna a kiegyezés után. De hogy ilyen a helyzet. — annak talán csak nem a zsidóság az oka? Legyen elég bátorságunk és valljuk be, hogy mi magunk. A hibának beismerése fél javulás, mert akkor már tudjuk azt is, hogy kell jót tenni, hogy kell viselkednünk, hogy a hibát jövőre elkerüljük.

Nem adtuk rá magunkat kellő időben ezekre a jövedelmek, vagyont s ennél fogva befolyást biztosító foglalkozásokra. Lenézünk, zsidóknak valónak tartottuk azokat. Itt a legfőbb ideje, hogy felfogásunkon változtassunk s gyermekeinket neveljük kereskedő s ipari pályára. Ha lesznek rátermett, képesített keresztyén-bankembereink, kereskedőink és nagyiparosaink, megszűnik magától ezeken a pályákon a zsidóknak olyan sokat hánytorgatott monopóliuma. De legyünk arról is meggyőződve, hogy ha nem értjük meg és nem követjük ebben a felismert s a zsidók elleni izgatásnál érvül felhasználható tényleges eredményben a hozzánk: keresztyén magyarokhoz intézett komoly intelmet, a helyzet csak rosszabbodni fog; a vagyon hovatovább nagyobb mérvben a zsidóság kezében fog összegyülni s ezzel természetesen a gazdasági életünknek s általában közéletünknek irányítására való befolyás is. *Hosszu, céltudatos, kitartó munkára van itt szükség. Századok mulasztását kell pótolnunk.* De „üsd a zsidót” s más hasonló ostoba, a tehetetlen düh sugallta szólásokkal a kérdés megoldásához közelebb nem jutunk, ellenben mai helyzetünket is, jövő helyzetünket is csak rontjuk.

Egyébként sem ismerem bünt, amely olyan közvetlenül felismerhetőleg hordaná magában a büntetést, mint a zsidó üldözés. Fentebb már rámutattam, hogy a kétezer éves üldözés fejlesztette ki a zsidóságban azokat a tulajdonságokat, amiket most az agresszív antiszemitizmussal el akarunk fojtani, ki akarunk belőle irtani. Nem ismeri az az ok és okozat törvényét, aki azt hiszi, hogy ugyanazon ok, ugyanazon körülmények közt egymással homlokegyenest ellenkező okokat képes előhozni, hogy az üldözés ki fogja ölni egy népből, egy osztályból, az egyénből azokat a hajlamokat, tulajdonságokat, melyeket az üldözés fejlesztett ki benne. Balga hit. Ellenkezőleg: megerősíti, tovább fejleszti azokat. Sub pandere crescit palma. Mintha csak a cöveket úgy akarná valaki a földből kimozdítani, hogy erős kalapácsütéseket mér annak fejére. Ez az agresszív antiszemitizmus logikája. De emellett azt is könnyű lenne s — úgy látszik — kellene is bizonyítani, hogy a zsidóknak közlülünk kiüldözése vagy a közlülünk maradókból ezeknek a tulajdonságoknak kiirtásával épen nem növeljük a saját szellemi és gazdasági versenyképességünket. Sőt. Tehát a bajnak nem ezen az uton kell keresni az orvosságát.

Ha már Kossuthnak ezt a felhívását: — „Tengerre magyar!” —

annak idején, amikor az még inkább módunkban állott volna, nem követtük, értsük meg és kövessük mai gazdasági helyzetünkben foglalt s abból felénk kiabáló intelmet és figyelmeztetést: „kereskedelmi és ipari pályára magyar!” A legrégebbi ókortól fogva a legújabb időkig a történelem azt a tanulságot állítja elénk, hogy csak az a nép lett gazdag, nagy és hatalmas, amely az iparra és a kereskedelemre adta magát és ezt a foglalkozást üzte. Legyen elég rámutatnom e tétel bizonyításául a legrégebbi korból az alig néhány százezer főt számlált főenciaciakra, erre a kis számú népre, amely ebből a népesaldból csaknem kizárólag folytatott ipart és kereskedelmet s amely gazdasági hatalmába kerítette három világrésznek: Ázsiának, Európának és Afrikának a Földközi tengerrel határos területeit Kis-Ázsiától a Gibraltárszorosig, sőt azon is túl. S mind azt a kincset, amit ez az óriás terület nyújtott, évszázadokon át a magáénak mondhatta. Csak mellékesen jegyzem itt meg, hogy Salamon templomát is tirusi építőmesterek s nagyobb részt Föenciaciából szállított anyagokból építették. Utánuk az ókorban a görögök, Karthágó, a közép- és újkorban, Genua, Velence a német Hamza-városok s az angol-szász faj gazdasági világhatalmukat mi másnak köszönhetik, mint iparuknak és kereskedelmüknek? S ha kissé tüzetesebben és mélyebben kutatunk a mostani világháború végső indító oka s a közép-európai hatalmakra olyan katasztrófális végződésének oka után, ezt is az ipari és kereskedelmi érdek védelme, illetőleg ellenfeleinknek iparuk és kereskedelmük útján felhalmozott gazdasági erejében találjuk meg.

S amikor az ipar- és kereskedelemnek egy nép életére gyakorolt ilyen elhatározó befolyása mellett azt látom, hogy az én magyar fajtam nincsen birtokában az ezen foglalkozásokhoz szükséges hajlam, képesség, tulajdonságok- és szaktudásnak, akkor azokat én ott keresem, ahol találok. Ha nem volna meg Magyarországon, importálni igyekezném külföldről s minden erőmet megfeszíteném arra, hogy itt ipart és kereskedelmet teremtsék. Azt hiszem, hogy a felállított és történelmileg helyesnek bizonyított praemissából józan logikával más konzekvenciát levonni nem is lehet. És pedig annyival kevésbé, mert geográfiai helyzetünk is egyenesen arra utal bennünket, hogy a kereskedelemnek Kelet és Nyugat közt mi legyünk a közvetítői. Végzetes tévedésnek kell ennél fogva minősítenem azt az eljárást, amely szerint a magyar zsidóságban meglévő ipari, kereskedelmi képességet és szaktudást a nemzet talpraállításához és továbbfejlesztéséhez felhasználni nem akarjuk, sőt ebből a munkából azt az erőt kizárni törekszünk.

Nemzeti szempontból épen az ellenkező a kötelességünk, az nevezetesen, hogy azt a tagadhatatlan nagy intelligenciáján kivül — szerintem az intelligenciát tekintve a világ első népe — együttvéve az életrevalóságot jelentő sok tulajdonsággal felruházott zsidóságot minél szorosabb kötelekekkel fűzzük hozzá a magyar nemzeti állameszméhez s hogy mai rend-

kívül súlyos helyzetünkben, még ha itt akarna is hagyni bennünket, arra bírjuk rá, hogy itt maradjon és szellemi s anyagi javaival munkáljon közre az ország újraépítése és továbbfejlesztésében. Mondanom sem kell talán, hogy nem értem ezt az utóbbi időben, különösen a háború alatt ide belopódzott, kulturálatlan, vagyonehésségének kielégítésére parfas et ne fas törtető zsidó vallású elemre, amelytől az országot megtisztítani elsődrendű és sürgős feladatunknak tekintem magam is.

Mint eredményeiben ezt a célt szükségképpen keresztjező társadalmi irányzatot, politikai szempontból is elítélem a nálunk ma kurzussal bíró lármás és agresszív antiszemitizmust.

Mint a keresztény morálból táplálkozó, annak alapján álló ember pedig megdöbbenve látom, hogy a különböző keresztény felekezetek tagjait — a keresztény Isten nagyobb dicsőségére — a vezetők a zsidó honfitársaink elleni gyűlölet: az antiszemitizmus jelszava alatt igyekeznek egy akolba terelni, amely eljárás megtagadása vallásunk lényegének: az ember-társunk iránti szeretetnek, sőt megtagadása magának az Istennek, ki vallásunk tanítása szerint maga a szeretet. (János I. levele, IV. rész, 7-8. vers.) Abban a keresztben, amely alatt a falragaszokon ez a felirat áll: „ez alatt a jel alatt fogsz győzni,“ én nem az egyetemes nagy igazság alkotó részét tevő önfeláldozó ember-szeretetet szimbolomát látom, amely szimbolomot minden tisztelettel mel veszek körül, hanem ezt a keresztet Bresciai Arnold,¹ Giordanó Brunnó,² Husz János,³ Savonarola Jeromos⁴ és a többi sok ezer névtelen eretnek és boszorkány⁵ maglyájának tüzfénye által látom megvilágítva és ettől a fénytől irtózáttal fordulok el.

Ha magunk nem vesszük komolyan keresztény vallásunknak ezt az alaptételét, szeretném tudni honnan vesszük a jogcímet a zsidók elleni szemrehányáshoz azért, mert ezek nem élnek a keresztény morál szerint? hogy ezek csak egymást szeretik és támogatják? Én úgy itélem meg, hogy a zsidókban sem az összetartozandóság érzetéből, sem az uralkodó népek elleni idegenkedésből, mondjuk ellenszenvből nincsen nagyobb adag, mint amennyit az évezredek üldözés és elnyomás náluk szükségszerű ellenhatásként kifejlesztett. Többet és mást nem találtam, jóllehet — ugyszólván — gyermekkorom óta kerestem és szerettem volna megtalálni törvényeikben és más írásaikban annak az uton-útfélen hangoztatott vádnak az alapját, hogy a zsidóság a keresztény társadalomnak vallásos törvényeinél fogva ellensége, annyira, hogy a zsidónál a keresztény embernek kárt okozni, azt megcsalni, talán azt meg is ölni erény számba

¹ Megégették Rómában 1155-ben, mert a pápi világi uralom ellen küzdött.
² Megégették Róma piacán 1600 febr. 17-én a pápa jubileumi ünnepén, mert Copernicus tanát hirdette és fejtegette.
³ Megégették Konstanzban 1415-ben, mert azt tanította, hogy a keresztény vallásnak egyedüli forrása a szentírás.
⁴ Megégették Firenzében, mint eretneket 1498-ban.
⁵ Csak a trieri érsekség területén egy évben: 1659-ben 6600 boszorkányt égettek el, az egész Németország területén pedig a XVII. században több mint 100,000-ot.

megyen. Pedig összeolvastam az őtestamentumon kezdve a szentesi Alfonz-féle talmudfordításokig sok mindenféle idevonatkozó írást. Kétségtelen igaz, hogy az őszövétség sok tekintetben más eljárást ír elő a zsidók számára saját hitsorsosaiak s mást az idegenekkel szemben. Ilyen például az, hogy zsidó rabszolgájukat a szabadság évében, vagyis a hetedik évben, tehát hat évi szolgálat után bocsássák szabadon (Mózes II. k., 21. r., 2. vers; V. k., 15. r., 12. vers), ugyanakkor engedjék el zsidó adósuknak kölcsön tartozását, ellenben az idegentől vissza-

kérjék azt (Mózes V. k., 15. r., 2, 3. vers), hogy semmi önmagától meghalt állatot meg ne egyenek, hanem adják azt az idegentnek és pedig lehetőleg pénzért (Mózes V. k., 14. r., 21. vers). De azt is mondja az írás: „Ne cselekedjétek hamisságot az ítéletben, földnek mérésében, fontban, singben.“ „Igaz mérték, igaz font, igaz köböl és igaz itce legyen közöttetek“ (M. III. k., 19. rész, 35, 36. vers), továbbá, hogy „ne legyetek személyválogatók az ítéletben“ (M. V. k., 1. r., 17. vers).

(Folytatjuk.)

Titokzatos kezek az iparengedélyek kiadása körül

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Az iparosok és kereskedők körében már hosszabb idő óta beszélnek arról, hogy az új iparengedélyek kiadása körül törvényteleneségek történnek. És pedig az engedély kiadása kérdésében

a törvényes szervek mellett, sőt azokon felül, valami titokzatos alakulat dolgozik,

amely annyira erősnek érzi magát a titokzatosság sötétségében, hogy a törvényes szervek véleménye ellenére megtagadja az engedély kiadását.

Az iparengedélyek kiadását törvényes rendelkezések folytán a kereskedelmi és iparkamara, valamint az árvizsgáló bizottság véleményezi. Ezeknek meghallgatása után és véleménye alapján adja vagy tagadja meg az iparengedélyt az előjáróság, mint iparhatóság. Ujabbán azután egy ismeretlen, nem törvényes szerv is beleavatkozik ez ügyekbe s

az események úgy mutatják, hogy e titokzatos valaminek az akarata döntő, mert a két

törvényes véleményes szerv ellenében ez a vélemény az irányadó.

A csütörtökön tartott tanácsülésen Vásáry István dr. tanácsnok tette szóvá ezt az ügyet s vizsgálat elrendelését kérte, hogy van-e egy ilyen titokzatos bizottság vagy szerv, mi alapon és joggal avatkozik felelős, törvényes szervek hatósági funkciójába. Rámutatott ennek helytelen és káros voltára, különösen most, amikor a gazdasági élet megindulását várjuk. Nem tűrhető, mondta, hogy

minden felelősség nélkül való emberek és szervek befolyásolják a hatóságokat.

Az ülésen jelen volt Rostás István, az Előjáróság vezetője, akihez kérdést intéztek e tárgyban. A dolognak igazságát bizonyította az a tény, hogy

az előjáróság vezetője nem cáfolhatta meg a fölhozottakat,

hanem kijelentette, hogy az úgrról csak bizalmas, titkos ülésen adhat fölvilágosítást.

KÖZGAZDASÁG

A debreczeni gazdák és a vésszárlat.

Küldöttség a földművelésügyi miniszterhez.

A közeledő marhavész hírek szükségessé teszi a határozatot. A kormány elrendelte, hogy a demarkációs vonaltól husz kilométerre zárják le a határt. Ez a vésszóna Debreczent is érinti, mert erdőségének keleti részét körülbelül 4 km. szélesen lemeztzi. Debreczen speciális mezőgazdasági, különösen állattenyésztési helyzeténél fogva nagyon sokat veszítene a zónavona-

lának a térképen való megvonása által. A gazdák jószágállományának jó része az erdőn teleg, itt kapja meg a takarmányt. A fekete földön takarmányhiány miatt alig pár hónapig lehet. Ha a zárlat soká tart, a jószágot nem lehet a Hortobágyra kihajtani, sőt még az igás jószágok sem lehet takarmányt szállítani a fekete földre. Másfelől a rendeletben megállapított vonal az erdő cserjés, bokros részén menne keresztül, így az állatcsempészést nehézzé lenne megakadályozni, továbbá a lezárt terület Debreczen tejszükségletének jó részét fedezi, ami zár esetén szintén elmaradna. Ezért a gazdák kérik a kormányt, hogy a záróvonalat az erdőségek határvonalára, hosszupályi-vámospércsi vonalra tegyék ki. Itt tisztás van és jó mély árok, ez a természetes határ job-

ban ellenőrizhető lesz, másfelől a határkiigazítás a 20 km. széles zónát csupán csak legfeljebb 4 km.-res sávval szükítené meg. A gazdák e kérelmüket memorandumban küldöttésként fogják a földművelésügyi miniszterhez juttatni.

Gazdanap Budapesten.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület vasárnap, e hó 23-án, nagy szabású gazdanapot tart Budapesten. A Csonka-Magyarország összes gazdáinak küldöttsége megjelenik erre a nagyszabású gyűlésre, melyen sérelmeiket tárgyalják meg és megállapítják Magyarország mezőgazdasági több termelésének programját. Magyarország sorsa a gazda kezében van letéve, okos mezőgazdasági politika erősíti az országot, az észszerűtlen, elhamarkodott pedig tönkre teszi azokat a javakat is, melyeket kegyetlen sorsunk még megtartott számunkra. A nagy arányú gyűlésre a debreczeni Gazdasági Egyesület Vásáry József alelnök vezetése alatt impozáns gazdaküldöttséget küldött fel, melyhez Gass Gyula gazdasági akadémiai igazgató, Surgot gazdasági felügyelő is csatlakozott.

Az „Augusztus“-szanatórium rágalalmazási pöre.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Tegnap délelőtt tárgyalta a debreczeni törvényszék büntető tanácsa Szuchányi Andor törvényszéki bíró elnöklete alatt az Augusztus-szanatórium dr. Széll Kálmán orvos ellen indított rágalalmazási pörét. Széll Kálmán dr. még a múlt év július havában egy beadványt intézett a főispáni hivatalhoz, amelyben azt állította, hogy az Augusztusban a betegeket felületesen kezelik és a szanatórium a háború alatt a zsidók menedékhelye volt. — Az Augusztus-szanatórium feljelentésére a járásbíró már tárgyalta az ügyet és Széll Kálmán dr.-t hatóság előtti rágalmazásért 300 korona pénzbüntetésre ítélte. — Mező Sándor királyi ügyész újabb tárgyalásra utalta az ügyet, minthogy hatóság előtti rágalmazást ügyészi megbízott jelenlétében kell tárgyalni.

A tegnapi tárgyaláson Mező Sándor kir. ügyész ismertette az ügyet és indítványozta, hogy mivel a járásbírósi tárgyalás ügyészi megbízott nélkül folyt le, semmisítsék meg az ott hozott ítéletet és utasítsák a járásbírószágot új ítélet hozatalára. — Mivel ehhez az indítványhoz úgy a magánvád képviselője, Markovics Elemér dr., mint a Széll Kálmán dr. védője, Kovács Ferenc dr. hozzájárult, a törvényszék a királyi ügyész indítványára a járásbírószágot új tárgyalás megtartására utasította, melynél ügyészi megbízottnak is jelen kell lenni.

D'Annunzio Velencében van.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Zürich, január 20. D'Annunzio tegnap Velencébe érkezett.

Dollárt

és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legelődrágábbban vesztek

Simon György

Debreczen, Kossuth-utca 11.

ROMÁN

és vegyes lebélyegzésű

PÉNZT

legdrágábbban vesz

SIMON banklóda.

DEBRECZEN, KOSSUTH-U. 11.

HIREK

A városi tisztviselők kérése. Közölte az Egyetértés a városi tisztviselők kérését, amelyben kéri drágasági segélyüknek az állami drágasági segély mértékében való felemelését. Kérésüket megokolták azzal a rettenetes állapottal, amelyben vannak, nem tudnak megélni, lerongyolódtak, tönkrementek egészen. A tanács, mielőtt a méltányos és nagyony is figyelemre méltó kérés a közgyűlés elé terjesztette volna, kiadta azt a számvevőségnek, tegyen jelentést, hogy mennyibe fog kerülni a kérés teljesítése s honnan nyer ez fedezetet. Fölkérte a tanács a felügyelő-bizottságot is, hogy a kéréssel sürgősen foglalkozzék.

Az 1919. évi fakompetencia kiadása. A háztulajdonosok egyesületének kérésére fölhívta a tanács a főszámvevőt, intézkedjék, hogy a beszállított famennyiség felét külön raktározza és ebből adják ki az 1919. évi fakompetenciát. Egyben fölhívja a tanács azokat a háztulajdonosokat, akik 1918. évi fakompetenciájukat még mindig nem vitték el, azt szállíttassák el, mert jogigényüket elvesztik.

Házasság. Kultsár Imre előjárósági irodavezető leánya Inci és Baross István budapesti állami főgimnáziumi tanár házasságot kötöttek.

A Debreczeni Helyi Vasut kitélepitése. A közgyűlés tudvalevően a főnálló területhasználati szerződés alapján fölhívta a Debreczeni Helyi Vasut, hogy Petőfi-téri telepét és irodáit telepítse ki s erre vonatkozóan a tanács ki is jelölte az Ispótylapost. A Debreczeni Helyi Vasut azonban e kijelölés ellen felebbézzel élt, mert a telek nem alkalmas a kitélepitésre és a mai viszonyok sem alkalmasak a kötelezettség teljesítésére. A tanács e felebbezést elutasította, egyben azonban február 4-re kitűzte a tárgyalást a Helyi Vasutal az új telep kijelölése tárgyában.

Táncmulatság Kabán. Kabán január 15-én a szegény diákok felruházására műsoros esttel egybekötött táncmulatságot rendezett a ref. főgimnázium ifjúsága Osváth Ödön ur vezetésével. A kabai intelligencia kellemes fogadtatásban részesítette a kollégiumi diákokat. A kirándulás úgy erkölcsileg, mint anyagilag jól sikerült. Az anyagi sikert nagy mértékben elősegítette Bagi István malomtulajdonos és földirtokos áldozatkészsége, aki a szegény diákok belyezetét megértő atyai meleg szeretettel és igaz magyar hazafias lésszeggel támogatta a nemes célt. Az estély minden szereplője kitűnő volt. Osváth Ödön tanár ur tartott hatásos megnyitó beszédet, melyben a kirándulás nemes célját ismertette s a magyar kultúra támogatásának szükségességét hangsúlyozta. Kabáról Dulházy Rózsa urleány bájos közvetlenséggel szavalt. Szellemlen konferált Pecezy Sándor joghallgató. Az est sikeréhez egyes szereplőkkel nagyban hozzájárultak: Balogh György, Cseresznyes László, Fridrik Dezső, Harsányi László, Kertész Kálmán, László Lajos, Luczay Árpád, Makádi Lajos, Tar János, Jóna István, Boda Béla, Fridrik Béla, Kardos Lajos, Varga Gyula és Tassi Ferenc gimn. tanulók. A kabai intelligenciának a felelhetetlen vendéglátásért, a felhívásért s a szíves támogatásért hála köszönetet mond ez uton is a rendezőség.

Téli, női és leányka kabátokat, ruhákat, bluzokat, melyen beszállított árakban árusítja Frank Sándor cég, Piac-u. 42.

Take Jonescu teljesen fölakarta oszteni Magyarországot.

Budapest semleges város lett volna.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Bécs, január 20. A román külügyminiszter varsói tárgyalásairól a Neue Freie Presse érdekes részleteket közöl. Take Jonescu a lengyel külügyminiszternek a kis entente kész tervét nyújtotta át, amelynek alapja Magyarország teljes fölosztása volt.

Take Jonescu indítványozta, hogy a lengyel köztársaság egészítse ki határait a Kassa-Oderbergi vasut vonaláig terjedő területtel. Budapest semleges város lesz. Magyarország többi része pedig fölosztatnék Csehország, Románia és Lengyelország közt. — A terv, amikor nyilvánosságra

került, kinos föltűnést kellett Varsóban és csak a legnehezebben lehetett megakadályozni a tüntetést Take Jonescu ellen.

A visszautasító magatartásnak oka egyrészt Lengyelországnak magyarbarátsága és Csehországgal való ellentéte volt, amely lehetetlenné tesz minden közeledést Lengyelország és Csehország közt. Lengyelország akar közös határt Magyarországgal, de nem a független Magyarország földarabolásával és kárára. A lengyelek előtt lebegett még az is, hogy Magyarország volt az, amely fölajánlotta segítségét Lengyelországnak.

Sopron vármegye a Bocskay koronáért. Sopron vármegye alispánja értesítette Debreczen város tanácsát, hogy a vármegye közgyűlése is föliratban kérte a Bocskay-korona visszaszerzését.

Zártkörű táncestély. A szegénysorsú diákok felsegélyezésére az Arany Bika-szálló üvegtermében szombaton délután öt órai kezdettel zártkörű táncestély lesz. A táncszünetek között francia módszer szerint műsorszámok fogják szórakoztatni a közönséget. Jegyek Springer József főtéri üzletében kaphatók.

A magyar református középiskolai diákság lapja Az Erő. Szintista evangéliumi protestáns szellemben szerkesztett, a magyar kálvinizmus történelmi kultúrájából táplálkozó képes havi folyóirat. A legkiválóbb magyar református pedagógusok, írók, művészek szerkesztik, írják, rajzolják, támogatják, közül ifjúsági regényt, novellákat, tudomány népszerűsítőit, komoly ébresztő szavakat, vidám apróságokat. Különös gondot fordít a cserkészetre. Gyönyörködött, szórakoztató, tanulságos, lélekerősítő olvasmány. Minden debreczeni kálvinista szülő tartsa gyermeke és egyháza iránti kötelességnek középiskolás fia vagy lánya számára megrendelni. Előfizetéseket elfogad a „Méliusz” könyvkereskedés.

Fogatrekvirálás. A városi tanács fölhatalmazta az erdőhivatalt, hogy január hó 15-ig a fa beszállítására a halápi kaszáló birtokosoktól fogatot rekvirálhasson. Az erdőhivatal a fuvarért kilométerenként és ölenként a szokásos díjat fizeti. Tartozik az erdőhivatal a gazdasági érdekekre figyelemmel lenni az igénybe vételnél.

Veszedelemes munkakerülés miatt internáltak öt embert. Sancel David 21 éves kinpolongi születésű, Krémer Károly 23 éves szlatinai, Silber Mór 33 éves ujfehértói, Frisch Peter 33 éves négyesi és Adami János 26 éves bécsi illetőségű embereket, kik minden foglalkozás nélkül éltek Debreczenben, a rendőrség

őrizet alá vette és veszedelmes munkakerülés címén megindították ellenük az internálási eljárást. A kerületi főkapitányság elrendelte az internálásukat, felebbezés folytán az ügyeket felterjesztik a helyügyminiszterhez.

Halálos végű korcsmai támadás. A múlt vasárnap nyircsádon egy táncmulatság alkalmával Tóth János ottani lakos egy taglóval fejbe verte régi haragosát, Bíró Istvánt. A szerencsétlen ember súlyos sérüléseket szenvedett. Beszállították a köz-kórházba, de állapota olyan súlyos volt, hogy az orvosi tudomány sem tudott rajta segíteni. Bíró tegnap reggel belehalt sérüléseibe. Tóth János ellen statáriális uton megindult a bünvádi eljárás.

Zseblámpa-elem, asztali és fali karbid-lámpa nagy választékban Molnár Testvéreknél, Nagyteleplomnál.

Megszökött az egyik száz ezer koronás tolvaj. Megírtuk, hogy két pesti gyerek egyik főtéri bankbizományostól 100.000 koronát lopott el és a kis tolvajokat izgalmas hajszá után Ebenesen elfogták. Mindkét gyereket átadták a fiatakoruak bíróságának. Kiderült róluk, hogy az aszodi javítóintezetből már többször megszöktek és most is körözés alatt állanak. Tegnap, mikor az egyik gyereket, V. Imrét kihallgatásra vezették elő, a törvényszék folyosójáról megszökött. Elrendelték körözését.

Egy áldetektív szélhámos-sága. Rácz Benő kereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy egy magát Zombori Kornél detektívnek nevező egyén tőle 3000 koronát kicsalt azon a címen, hogy fát szállít neki. A rendőrség megállapította, hogy Zombori nevű detektív nincs, az illető közönséges szélhámos, kit most mindenfelé köröznek.

Védekezés a marokkói sáska ellen. A rovartani állomás értesítette a városi tanácsot, hogy e hó 27-én Debreczenbe jön Bakó Gábor s előadást tart a marokkói sáska ellen való védekezésről. Fölhívta egyben, hogy a debreczeni és vármegyei érdekeltséget e napra hívja össze. Mivel a vármegye alispánja az értekezletet már összehívta, a tanács Tatay Zoltán dr. tb. tanácsnokot és Vadász Emil gazdasági intézőt küldte ki az értekezletre.

Intézkedés a fatolvajlás ellen. A városi tanács tekintettel arra, hogy nagymértékű fatolvajlás folyik, kimondta, hogy bárkinek, aki a város területén akár hátton, akár kocsin, vagy bármiképen fát szállít, az eladótól a szerzést, vagy tulajdont igazoló irással kell bírnia. Ezt a rendőrség, vagy más közbiztonsági közegek ellenőrizni fogják.

Frank Sándor czégnél Piac-u. 42. ruhaszövetek, sejmek különféle minőségben, továbbá női kész fehérműek, valamint menyasszonyi kelengyek a legszebb kivitelben.

A külföldi fából nem vesznek dézsmát. A hatóságok, így Debreczen város tanácsa is, azért nem tudott még a legnagyobb áldozatok árán sem külföldről tűzifát beszerezni, mert a szállítmányból a faértékesítő dézsmát vett. Most azután úgy döntött a kormány, hogy a külföldről, vagy megszállott területről behozott fa, ha a város részére jön az, dézsmamentes. De tartozik a város a határállomáshoz érkezés előtt 14 nappal a fát bejelenteni a faértékesítő hivatalnál.

Kalapok, uri divat árak legolcsóbban beszerezhetők Frank Imrénél, Piac-utca 43. sz.

Pénzszekrényt

egy nagyot és kisebbet megvételeire keresünk. — Ajánlatok ármegjelöléssel

„Exim” jeligére kiadóba.

Megmérgezte magát a feljelentett órásmester

Az érte küldött detektív nagy kinok között találta.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Scheffel Kálmán órásmester ellen az utóbbi napokban mintegy tíz feljelentés érkezett a rendőrségre, hogy a hozzá javítás végett vitt órákkal nem tud elszámolni. Azzal gyanúsították, hogy az órákat elsikkasztotta. A rendőrség nyomozást indított és tegnapi beidézték a rendőrségre. Scheffel nem jelent meg, mire detektívet küldtek Eötvös-utcai lakására, hogy állítsa elő. A detektív Scheffelt ágyában találta súlyos kinok között. Még tudott beszélni, de csak annyit mondott:

— Megmérgeztem magamat.

Agya mellett egy üvegben valami erős átható szaga maró folyadék volt, melynek a mivoltát azonban nem tudták megállapítani. Valószínűleg ebből ivott. A mentők beszállították a kórházba, hol azonnal ápolás alá vették.

SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ
férfi fehérműek
HERMAN
NÁNDOR ÉS TÁRSA
Piac-u. 10. A Bikával szemben

DOLLÁRT
és mindenféle idegen pénzt
:: legdrágábban vásárol ::
RANKAI bankirodája
Debreczen, Kenyérpiac. (Dégenfeld-
tér 6. szám.) Telefon 209.

DEBRECZEN
Kalapgyár
ESTÉLÉS

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek.

Piac-utca 63. szám.

Megint fát ajánlanak a városnak.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

A szlovenszki Tüzfatermelő és Értékesítő Szövetkezet magyarországi kirendeltsége tegnap ajánlatot tett Debreczen város tanácsának tüzfá leszállítása iránt.

Az ajánlatban elmondja a kirendeltség, hogy a Budapesten időző Vargha Elemér dr. tb. főjegyzővel tárgyalásokat folytattak, amelyeknek alapján hajlandó Debreczen részére 1000 vagon tüzfát leszállítani Szerencs állomáson való átvételre. A fa ára Sátoraljuhely állomásig számított vasuti fuvardíjjal 100 kilónként 26,5 cseh korona, megterítendő ezen felül a vasuti mozdony- és kocsis használatért fizetendő 500 magyar korona. Kompenzációs tizlet esetén egy vagon kukoricáért 10 vagon fát adnak a magyar határig szállítva. A kukorica kiviteli engedélyt a tanács tartozik megszerezni. A fa 75%-ban hasáb, 25%-ban dorong bükkfa, 1918., 1919. és 1920. évi vágású száraz, elsőrendű fa. A szállítást június 1-ig kell lebonyolítani.

A tanács az ajánlatot most veszi tárgyalás alá.

Három napig holtan feküdt a lakásában.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Vigh Ferencné 34 éves asszony egyedül éldegelt a Rakovszky-u. 18. számú házban. Férjétől különvált és takarításból tengette életét. Napok óta nem látták már a házban lakók, de nem tűnt fel senkinek. Azt hitték, hogy valahol vidéken van. Tegnapelőtt a házban lakó Szathmáry Istvánné véletlenül benézett Vigh Ferencné lakása ablakán és látta, hogy az asszony a földön fekszik. Rosszat sejtve értesítette a rendőrséget, honnan Elek rendőrtisztviselő kiment a helyszínre és felnyitatta a bezárt lakást. Vigh Ferencné halva találták bent a szoba padozatán. A rendőrorvos azt állapította meg, hogy a szegény asszony már három nappal ezelőtt halt meg és azóta fekszik ott temetlenül. Valószínűleg szívizékhüdes ölte meg. Szobája teljesen rendben volt, bűncselekménynek semmi nyoma nem volt. A rendőrség gondoskodott eltemettetéséről.

SPORT

Megsemmisítették a DTE-KSE mérkőzést. Tegnap tárgyalta a kerület intéző-bizottsága a DTE óvasát a KSE mérkőzés ügyében. Az intéző-bizottság jogosultnak találta a DTE óvasát és a mérkőzést megsemmisítette, annak újrajátszását rendelte el. Ellenben eltekintett a KSE-vel szemben a büntető pontok levonásától.

Mikor lesz a sorsolás? A kerület intéző-bizottsága elhatározta, hogy a tavasszi bajnoki szezon mérkőzéseinek sorsolását február 1-én tartja meg. Február 2-án pedig az évi tisztújító közgyűlést tartja meg a kerület.

A kerület segítése. Az MLSz tanácsa kétezer korona segélyt utalt ki a keletmagyarországi kerület részére, az adminisztrációs költségek fedezésére.

A DTE érmel. Szombaton este osztja ki a DTE football-szakosztálya a múlt évi díjmérkőzés érmeit az I. és II. csa-

pat tagjainak bankett keretében. A bankettre vendégeket szívesen lát a football-szakosztály.

Tanácsülés. A kerületi tanács f. hó 25-én ülést tart, amelyre a tanácsstagok feltétlenül megjelenését kerli az elnökség, mivel ez alkalommal ejtik meg a tisztújításra a jelöléseket.

IPAROSOK ÜGYEI

Sütők figyelmébe! Vasárnap délután 4 órakor az ipartestület termében gyűlést tartunk. Tárty: Fabeszerezés és folyó ügyek. Marx.

Uj iparengedélyek. A városi tanács csütörtökön tartott ülésén a következő uj iparengedélyeket adta ki az alábbi díjak kiszabása mellett: Fráter József termény és megbizományi iroda 500 korona, Herskovits Ábrahám zöldség és főzelék nagyban és kicsinyben való árusítás 4000 korona, Eszenyi József fodrász 100 korona, Benkő András terménybizományos 1000 korona, Bruckner Gyula fakitermelés és árusítás 2000 korona, Gyémánt Géza és társa fűszer, gyarmataru, csemege, cukorka, festék, gyümölcs, papir, rövid-árkereskedés kicsiben és nagyban 12,000 korona, Marosi Gizella nő- és gyermekkalap kereskedés 500 korona, Buzás Lajosné kozmetikai intézet 500 korona, Debreczen és Vidéke Mezőgazdasági Szövetkezte állatértékesítő és feldolgozó vállalat 4000 korona, Horváth István kézműáru és divatkereskedés 1000 korona, Braun Mihály férfiszabó 500 korona, Glück Miklós cipőkereskedés nagyban és kicsinyben 4000 korona, Kuti Béla ingatlanforgalmi iroda 100 korona.

Felekérem a lakatos-mestereket, hogy 21-én délután 6 órakor az ipartestület helyiségében, tagsági díj megállapítása végett, megjelenni szíveskedjenek. Blaskovits, szakoszt. elnök.

Meghiúsultak a tárgyalások a hollandokkal az Osztrák-Magyar Bank ügyében.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Bécs, január 20. A hollandi pénecsoporttal az Osztrák-Magyar Bank likvidálásával kapcsolatos kérdésekben folytatott tárgyalások nem vezettek eredményre. A holland megbízottak vissza is utaztak Amsterdamba. A tárgyalásokat, amelyeket most már írásban folytatnak, azonban még is valószínűleg megegyezésre fognak vezetni.

Hadzsics százados pöre.

Budapest, január 20. A hadosztály bíróság csütörtökön folytatta Hadzsics százados bűnpörét. Mondada százados-hádbíró bejelentette, hogy Almásy Géza dr. nyugalmazott ezredes védő betegsége miatt a védői tisztről lemondván, helyette védő Okolicsányi Gyula százados lesz. — Rochnitz József, Madars Béla, Ember József és Homonnay Sándor századosok, mint tanúk, azt vallották, hogy Hadzsics százados régen ismerik uri gondolkodásu, tisztességes emberként, akiről nem tehető fel a destruktív vádja. Előttük panaszkodott is Hadzsics, hogy teljesen megundorodott a parancsotrtiszi állástól.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. SZATAI FERENC.

KIADJA:

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántúli ref. egyházkerület könyvnyomda-vállalata.

Debreczen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznapokon 10 szög 15 korona, minden további szög 1 K 50 fill. Vasárnap 10 szög 20 kor., minden további szög 2 kor. Vasárnap délután 2 óráig szedett szavak kezézésen lesznek felezámitva. Vidéki apróhirdetési díj postabélyegeken is befizethető. Hirdetéseket mindenkor déli 12 óráig kérjük feladni. Telefon szám: 4.

Állást keresők,
valamint akiknek alkalmazottra van szükségük,
házvevők
vagy
akik házukat el akarják adni,
feltétlenül nézzék meg az
„Egyetértés“
hirdetési rovatát, mert ottan mindent biztosan megtalálnak, amire szükségük van. ++++++

Ajánlat

Detektiv-regények:
Blanchon kastély titka, Bünbarlang a kriptában, Méregkeverő orvos kapható a Színházi Figaró szalonjában. 139

Elcserélném
2 szobás utcai lakásomat 3 szobás esetleg kerti lakásért. Czegléd-utca 14. kapu alatt jobbra. 268

Modenwelt és Das Blatt der Hausfrau divatlapok legújabb számai megjelentek és kaphatók a „Méliusz“ könyvkereskedésben. ::

Gazdászok

és gyakorlati gazdászok számára nélkülözhetetlen Cserhádi: Növénytermelés című nagyszabású könyve, melynek első kötete most jelent meg és kapható a „Méliusz“ könyvkereskedésben. ::

Debreczen és Vidéke Mezőgazdák Szövetkezetének Állatértékesítő Csoportja KOSSUTH-UTCA 60. SZ.

Elsőrendű zsirnakkvaló szalonnát, hájat, mindennemű füstölt árukat, friss húsokat a legjutányosabb napi áron ad.

Megjelent!

Az 1921-ik évre szóló

DEBRECZENI KÉPES KALENDÁRIUM!

Kapható a „Méliusz“ könyvkereskedésben, valamint minden könyv- és papirkereskedésben.

Kézbesítő asszony

azonnal felvételik a lap kiadóhivatalában.

Hegedűhurok

és egyéb hegedűalkatrészek legelőnyösebben szereshetők be a „Méliusz“ könyv-, papir- és zeneműkereskedésben.

Megjelent a „KÖZTELEK“

1921. évre szóló zsebnaptára és kapható a „Méliusz“ könyvkereskedésben.

Kereslet

Veszek
fehérneműket, selymeket, paplanokat, garnitúrákat, szőnyeget, butort. Kaiser, Piac-utca 7. 119

Ócskapapirt
veszek: Timár-u. 11. Tóth. 283

Aranyat,
mindenfélé ezüstöt, briliánsat, gyöngyöt vesz Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. em. 280

Két gazdász
butorozót, szobát keres azonnalra. Ar mellékes. — Cim a Színházi Figaróban. 268

Üres üvegeket
literest, félliterest és konyakost veszen özv. Kiss Jozsefné, Piac-utca 83. sz. 270

14-ik
életévüket betöltött leányokat újság kézbesítőnek heti fizetéssel felvesz a kiadóhivatal. 273

Kifutó
fiu felvétetik a lap kiadóhivatalában. 274

Aranyat, :: ::

Ezüstöt, :: ::

Briliánsokat

napi árban veszek.

Schiffmann
ékszerész. Piac-utca 67.

Elaadás

Eladó
Miklós-utca legelején egy családi ház. Cim a kiadóhivatalban. 281

Eladó ház
a vasútállomás közelében. Értekezni Erzsébet 25. 282

Börgarnitúra,
hencser, szalongarnitúra, matrac eladó Szántó kárpitosnál, Zugó-utca. 285

Most jelent meg!

Debreczen szab. kir. város legjobb kis

kézi térképe
Rajzolta Zoltai Lajos.

Ára 3 korona.
Kapható a „Méliusz“ könyvkereskedésben

Apróhirdetések felvételnek az Egyetértés részére.

Van hadikölcsöne vagy koronajáradéka??

Ha igen, úgy azonnal olvassa el

Dr. Nádas László

nyug. min. tanácsos, ügyvéd könyvét:

A magyar államadóssági címletek nostrifikálása.

Ára 41 kor. 40 fillér.

Kapható a „Méliusz“ könyvkereskedésben.

Pénzintézeteknek nélkülözhetetlen!!!